

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії

Олег ГРИГОР

« 13 » 12 2022 р.

ПРОГРАМА

фахового іспиту

**при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 032 – Історія та археологія
(освітня програма – Історія, музеєзнавство та експертиза
культурно-історичних цінностей)**

Черкаси 2022

1 ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Програма фахового іспиту складена на підставі Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 році, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України 27 квітня 2022 року № 392, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 травня 2022 р. за №487/37823.

1.1 ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

До участі у конкурсі щодо зарахування на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 032 – Історія та археологія (освітня програма – Історія, музеєзнавство та експертиза культурно - історичних цінностей) згідно переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266, допускаються особи, які здобули освітній ступінь бакалавра чи магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста за спеціальностями згідно Додатку 5 Правил прийому до Черкаського державного технологічного університету в 2022 р.

Вступник має виявити базові знання з теорії та практики дисциплін, що виносяться на вступне випробування.

1.2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Перевірити відповідність знань, умінь, навичок вступників вимогам програм. Оцінити ступінь підготовки вступників до закладів вищої освіти для навчання та здобуття ступеня магістра зі спеціальності 032 – Історія та археологія (освітня програма – Історія, музеєзнавство та експертиза культурно-історичних цінностей).

1.3 ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН ТА РОЗДІЛІВ З НИХ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНІ ВИПРОБУВАННЯ

На іспит виносяться питання з навчальних програм наступних дисциплін: «Історія України», «Всесвітня історія», «Археологія».

Перелік тем з навчальних дисциплін, що виносяться на іспит:

Вступ. Історія як наука та навчальний предмет

Предмет і завдання курсу історії. Методологія і методи дослідження минулого. Періодизація історії. Характеристика головних періодів історії. Значення курсу – Історія України для фахової підготовки і виховання громадянської позиції. Основні етапи та проблеми історіографії. Види джерел з історії.

Стародавня історія

Археологічна періодизація стародавньої історії. Найдавніші археологічні пам'ятки на території України. Первісні люди та їх спосіб життя. Люди сучасного типу на українських землях. Неолітична революція. Трипільська культура. Індоевропейські племена на території України. Кіммерійці. Скіфи. Сармати. Античний світ. Давньогрецький поліс та особливості його розвитку. Розвиток Афінської демократії у VII–V ст. до н. е. Грецька культура класичного періоду. Структура античних міст. Заснування, суспільний лад, державний устрій та культура

античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Піднесення Македонії. Походи Александра Македонського. Еллінізм та елліністична культура. Виникнення Риму. Царський період в історії Риму. Республіканський період в історії Риму. Епоха ранньої Імперії: політичний розвиток, соціальний устрій та культура. Пізня Римська імперія: реформи Діоклетіана та Костянтина, християнська церква в Імперії, культура. Велике переселення народів. Падіння Західної Римської імперії. Походження слов'ян. Археологічні культури давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Перші писемні згадки про слов'ян. Розселення слов'ян у V–VII ст. Східні слов'яни їх заняття, звичаї, вірування, побут. Історія західних та південних слов'ян Західні та південні слов'яни як етнічне явище.

Епоха Середньовіччя

Східна Римська імперія в V–VI ст. Падіння Західної Римської імперії і утворення варварських королівств. Соціальна структура суспільства середньовічної Європи. Боротьба між духовною та світською владою. Становище церкви.

Утворення та розвиток середньовічних держав у західних та південних слов'ян (VII – XIV ст.). Виникнення слов'янської писемності. Гуситський рух.

Західна Європа на рубежі античності та середньовіччя. Франкська держава: етапи розвитку та розпад. Франція за перших Капетингів. Епоха вікінгів. Англія та Шотландія до кінця XI ст. Утворення Священної Римської імперії. Виникнення і розвиток середньовічних міст. Церква та культура у V–XI ст. Державні утворення на Балканах і в Подунав'ї.

Розселення східнослов'янських племінних союзів у VII–X ст. Перші державні утворення східних слов'ян. Утворення Київської Русі. Походження назви “Русь”. Перші київські князі (Аскольд, Олег, Ігор, Ольга Святослав): внутрішня і зовнішня політика. Варязький чинник. Князування Володимира Святославича. Запровадження християнства як державної релігії. Русь і Візантія. Міжусобиці. Князування Ярослава Мудрого. “Руська правда”. Правління Ярославичів. З'їзд князів у Любечі. Володимир Мономах. Правління Мстислава Володимировича. Русь і Степ (хозари, печеніги, торки, берендеї, половці). Роздробленість Київської Русі. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князь Роман Мстиславович. Похід на Русь орд Батия. Золотоординське панування на українських землях. Внутрішня та зовнішня політика Данила Романовича (Галицького). Галицько-Волинське князівство за нащадків короля Данила. Вхідження Галицько-Волинських земель до складу сусідніх держав.

Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави в IX–XIV ст. Суспільство: основні суспільні стани, землеволодіння, господарство, ремесло, торгівля. Матеріальна культура та побут населення Русі. Церковна організація на Русі. Культура Київської Русі та Галицько-Волинської держави (усна народна творчість, писемність, освіта, пам'ятки книжкового мистецтва, література, наукові знання, архітектура, образотворче мистецтво, музика, декоративно-ужиткове мистецтво). Походження й поширення назви “Україна”.

Хрестові походи: причини, зміст, наслідки. Французьке королівство в кінці XIII – першій чверті XIV ст. Столітня війна. Реформи Генріха II Плантагенета в Англії. Велика Хартія вольностей. Громадянські війни в Англії другої половини XIII ст. Утворення англійського парламенту. Війна Білої й Червоної троянд та її результати. Італійська політика німецьких імператорів. „Золота булла” Карла V і

закріплення роздроблення Німеччини. Занепад імперії та спроби реформ наприкінці XV ст. Італійські міста-держави Північної та Середньої Італії в XIII–XV ст. Реконкіста: основні етапи, зміст, результати. Церква та її організації в Західній Європі. Єретичні рухи. Інквізиція. Університети. Раннє Відродження і гуманізм в Італії. Візантійська імперія у IX–XV ст. Гуситський рух у Чехії: ідеологія та суспільство. Утворення об'єднаної Польської держави. Друге Болгарське царство. Сербська держава Неманичів. Виникнення та розвиток Османської імперії: експансія на Балкани.

Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (друга половина XIV – середина XVI ст.). Магдебурзьке право. Кревська унія. Ліквідація князем Вітовтом самостійності удільних українських князівств. Відновлення й остаточна ліквідація Київського і Волинського удільних князівств. Українські землі в складі Угорщини та Молдавії. Кримське ханство та українські землі в XV – першій половині XVII ст. Українська культура в другій половині XIV – першій половині XVI ст. (усна народна творчість, освіта, наукові знання, література, початок книгодрукування, архітектура й містобудування, образотворче мистецтво, музика). Релігія і церква в Україні другої половини XIV – середини XVI ст.

Арабський халіфат. Аравія та її населення. Мухаммад і виникнення ісламу. Арабські завоювання. Розквіт і занепад Халіфату. Знання та культура арабського світу. Завоювання османів. Утворення Османської імперії. Правління Мехмеда II. Удосконалення державного устрою. Індія. Господарське життя. Общини і касти. Делійський султанат. Релігія, наука і культура. Китай. Об'єднання держави. Імперія Тан. Китай під владою монголів. Повернення незалежності, державне управління. Культура.

Новий час

Великі географічні відкриття та зміни в європейському суспільстві. Реформація. Реформаційний рух у Франції: релігійні війни, Нантський едикт 1598 р. Нідерландська революція 1566–1609 рр. Тридцятилітня війна: етапи та наслідки. Високе та Пізнє Відродження.

Польща в кінці XV–XVIII ст. Східна криза 1875–1878 рр. і утворення незалежних слов'янських держав на Балканах.

Козацтво. Запорозька Січ. Боротьба козаків проти татар і турків. Реєстрове козацтво. Люблінська унія 1569 р. та утворення Речі Посполитої. Братства наприкінці XVI – у першій половині XVII ст. Берестейський собор 1596 р. Полемічна література наприкінці XVI – першій половині XVII ст. Козацько-селянські повстання. Українська культура XVI – першої половини XVII ст. Кримське ханство та його вплив на історію України. Експансія Московської держави на сусідні землі.

Англійська революція (громадянські війни) середини XVII ст.: передумови, головні етапи та їх характеристика. Режим Реставрації та проголошення конституційної монархії в Англії. Французький абсолютизм. Німецькі держави та Австрійська імперія в середині та другій половині XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. під проводом Б. Хмельницького: передумови, перебіг, результати. Сподвижники Б. Хмельницького. Утворення української козацької держави – Гетьманщини. Руїна. Андрусівська угода. Поділ Гетьманщини. Гетьман І. Мазепа: внутрішня та зовнішня політика. Запорозька Січ в другій половині XVII ст. І. Сірко. Слобідська Україна в

другій половині XVII ст. – середині XVIII ст. Культура України в другій половині XVII – на початку XVIII ст.

Ідеологія Просвітництва. Ідеї Дж. Локка, Вольтера, Ш-Л. Монтеск'є, Ж-Ж. Руссо. Основні тенденції розвитку Франції та Англії у XVIII ст. Політика „освіченого абсолютизму”: Пруссія, імперія Габсбургів, Російська імперія. Війна за незалежність північноамериканських колоній. Декларація незалежності США.

Українські землі у XVIII ст.: московський централізм й українська автономія. Обмеження автономії Гетьманщини. Остаточна ліквідація гетьманства. Ліквідація української козацької держави – Гетьманщини. Українські землі в складі Речі Посполитої. Поділи Речі Посполитої. Гайдамацький рух. Коліївщина. Освіта і культура другої половини XVIII ст.

Велика Французька революція: передумови, етапи, результати. Франція в роки Консульства та Першої імперії. Країни Європи у війні з наполеонівською Францією. Віденський конгрес 1814–1815 рр. та його рішення. Романтизм. Виникнення ідеологій лібералізму, консерватизму, соціалізму та націоналізму. Початок Вікторіанської епохи в Англії. Чартизм. Революція 1830 р. у Франції. Європейські революції 1848–1849 рр. Об'єднання Італії. Утворення Німецької імперії. Австро-угорська угода 1867 р. “Великі реформи” 1860–70-х років в Російській імперії. Національно-визвольні рухи балканських слов'ян: 70-ті рр. XIX ст. Громадянська війна та Реконструкція у США. Основні здобутки європейської науки і художньої культури.

Інкорпорація українських земель до складу Російської та Австрійської імперій. Національне та соціальне становище українців у складі інших держав наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Імперські реформи. Українське суспільство. Заходи українського дворянства щодо відновлення автономії України наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Процеси індустріалізації. Етнонаціональні процеси. Національне питання та національні рухи. Формування сучасної української нації: від культурництва до створення політичних партій. Кирило-Мефодіївське братство. Український національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848–1849 рр. Національна політика російського царизму щодо України в другій половині XIX ст. Український громадський рух. Український політичний рух зламу XIX–XX ст. на Наддніпрянщині та в Галичині. Братство тарасівців. Москвофіли та народовці, радикальний рух у Галичині. Розвиток української культури у XIX – на початку XX ст. Культурно-освітнє товариство “Просвіта” і Наукове товариство ім. Т. Шевченка в другій половині XIX – на початку XX ст. Український громадсько-політичний рух під час революції 1905–1907 рр.

Міжнародні відносини у другій половині XIX – на початку XX ст. Виникнення військово-політичних блоків: Троїстий союз та Антанта. Політична криза на Балканах.

Народи Азії, Африки та Латинської Америки до XX ст.

Новітня історія

Перша світова війна: причини, основні етапи, перебіг бойових дій, результати. Плани Антанти і Троїстого союзу щодо України. Головна українська рада та Союз визволення України. Українські землі в роки Першої світової війни.

Паризька мирна конференція. Версальська система мирних договорів. Утворення незалежних держав у Центрально-Східній Європі. Основні тенденції

соціально-економічного розвитку країн Заходу. Суспільно-політичні рухи і напрями: консерватизм, лібералізм, соціалізм, фашизм, націонал-соціалізм. Становлення тоталітарних режимів у Європі. Особливості розвитку країн Західної Європи та Північної Америки у 1924-1939 рр. Німеччина. Великобританія. Франція. США. “Велика депресія”. “Новий курс” Ф. Рузвельта. Загострення міжнародних відносин в період світової економічної кризи 1929-1933 рр. Громадянська війна в Іспанії (1936–1939 рр.). Нові явища і тенденції в розвитку культури. Версальсько-Вашингтонська система, її суть та характер. Тенденції розвитку міжнародних відносин в середині і другій половині 1930-х років.

Револуція 1917 р. та громадянська війна в Росії. Українська революція 1917 р.: Створення Центральної Ради. М. Грушевський. Універсали Центральної Ради. Українська Держава гетьмана П. Скоропадського. УНР за часів Директорії. ЗУНР: утворення, організація держави, зовнішня політика. Отаманщина. Друга війна радянської Росії з УНР. Утвердження більшовицького режиму. “Воєнний комунізм” і червоний терор.

Територія і населення України у міжвоєнні десятиліття. Українська СРР у 1921–1928 рр.: нова економічна політика, входження Радянської України до складу СРСР, політика коренізації (українізації), національно-культурне відродження. Радянська Україна в період сталінської модернізації: індустріалізація, перші п’ятирічки, колективізація. Голодомор 1932–1933 рр. як геноцид українського народу. Утвердження комуністичного тоталітарного режиму: встановлення монополії більшовицької партії на владу, антиукраїнське спрямування масових політичних репресій, культурні процеси. “Розстріляне відродження”.

Західноукраїнські землі в 1920–1930-х рр. Східна Галичина і Західна Волинь у складі Польщі. Політика польської влади (“осадництво”, “пацифікація”). Діяльність українських політичних партій. Українська Греко-Католицька Церква. А. Шептицький. Становище українців у складі Румунії: політика румунізації, діяльність українських політичних партій. Українські землі у складі Чехословаччини: політика уряду. Проголошення незалежної Карпатської України. Окупація Закарпаття Угорщиною.

Пакт Молотова-Ріббентропа й таємний додаток до нього. Друга світова війна: причини, характер, основні періоди та наслідки. “Дивна війна”. Вступ у війну СРСР. Окупація Радянським Союзом країн Балтії. Зимова війна”. Радянська Західної України. Успіхи Вермахту у Європі. Німецько-радянська війна: бойові дії на території України. Німецький окупаційний режим. Голокост. Рух Опору та його течії. ОУН і УПА в боротьбі за самостійну Україну. “Волинська трагедія”. Червоні партизани. Звільнення України від нацистських окупантів. Підсумки Другої світової війни: гуманітарні, політичні, матеріальні.

Міжнародні відносини після Другої світової війни (1945-1950 рр.). США після Другої світової війни. Англія після Другої світової війни. Франція в період Четвертої республіки. Утворення і розвиток ФРН і НДР. Німецьке питання. Об’єднання Німеччини в 1990 р. та його історичне значення. Інтеграційні процеси в Європі наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Європейський союз.

Крах колоніальної системи. Інтеграційні процеси в Західній Європі: утворення ЄЕС. Карибська криза 1962 р. Політика розрядки. Радянська агресія в Афганістані та її наслідки. Завершення “холодної війни”. Основні тенденції політичного, соціально-економічного та культурного розвитку країн Заходу.

Післявоєнна відбудова та розвиток України (1945 – початок 1950-х років). Адміністративно-територіальні зміни у повоєнні роки. Політичні репресії в Українській РСР у другій половині 1940-х – на початку 1950-х рр. Боротьба ОУН та УПА. Р. Шухевич. Операція “Вісла”. Культурне і духовне життя в Україні в другій половині 1940-х – на початку 1950-х років. Ідеологізація культурного життя в Україні в другій половині 1940-х – на початку 1950-х років. Україна в умовах десталінізації (1953–1964). Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960-х – початок 1980-х рр.). Демографічні та етносоціальні процеси 1960–1970-х років. Дисидентський та правозахисний рух. Здобутки і втрати української культури.

Наростання системних кризових ознак в СРСР. „Перебудова” в Радянському Союзі й Демократичні революції в країнах Центрально-Східної Європи (кінець 1980-х – початок 1990-х рр.). Україна. Чорнобильська катастрофа. Релігійне відродження. Декларація про державний суверенітет України 1990 р. Здобуття Україною незалежності. Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Розпад СРСР.

Утворення незалежних слов'янських держав Центральної та Південно-Східної Європи на початку ХХ ст. Королівство сербів, хорватів, словенців. Основні тенденції розвитку слов'янських країн Центральної та Південно-Східної Європи в другій половині ХХ – початку ХХІ ст.

Міжнародні відносини на зламі ХХ–ХХІ ст. Маастрихтські угоди 1992 р. й утворення Європейського Союзу. Розбудова ЄС наприкінці ХХ – на поч. ХХІ ст. Регіональні конфлікти. Глобальні соціально-економічні проблеми сучасності. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси.

Державотворчі процеси в Україні наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Державна символіка. Конституція України 1996 р. та зміни до неї. Президентські та парламентські вибори в Україні. Проблеми української економіки та пошук шляхів їх розв'язання. Приватизація засобів виробництва. Лібералізація цін. Грошова реформа 1996 р. Диференціація суспільства. “Помаранчева революція”. Вступ України до Світової організації торгівлі. Євромайдан та Революція Гідності. Президентські вибори 2014 р. Досягнення та труднощі реформування економіки після Революції Гідності. Військова агресія Росії проти України. Анексія Криму. Війна на Сході України. Угода про асоціацію з Європейським Союзом. Інтегрування України в європейське та світове співтовариство.

Національно-визвольні рухи народів Азії в ХХ ст. Неоколоніалізм і глобалізація. Розпад Османської імперії. Турецька республіка за правління Кемаля Ататюрка. Латинська Америка – особливості економічних і політичних процесів, протистояння демократичних сил і диктаторських режимів. Близькосхідна проблема та шляхи її врегулювання. Економічний розвиток Японії після Другої світової війни. Місце Японії у світовій економіці та політиці на сучасному етапі. Економічний і політичний розвиток КНР в 1949 – 2020 рр. Терористичні загрози та регіональні конфлікти на початку ХХІ ст.

1.4 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.4.1 Всесвітня історія

1. Балух В. Історія стародавнього Риму. Курс лекцій. / В.Балух, В.Коцур. – Чернівці, 2005.
2. Балух В., Коцур В. Історія середніх віків: У 2-х т. – Т. 1. Раннє Середньовіччя: курс лекцій. – Чернівці: ТОВ “Видавництво “Наші книги”, 2009. – 496 с.
3. Балух В., Коцур В. Історія середніх віків: У 2-х т. – Т. 1. Раннє Середньовіччя: курс лекцій. – Чернівці: ТОВ “Видавництво “Наші книги”, 2009. – 496 с.
4. Балух В., Коцур В. Історія середніх віків: У 2-х т. – Т. 2. . Високе і пізнє Середньовіччя: курс лекцій. – Чернівці: ТОВ “Видавництво “Наші книги”, 2010. – 616 с.
5. Балух В., Коцур В. Історія середніх віків: У 2-х т. – Т. 2. . Високе і пізнє Середньовіччя: курс лекцій. – Чернівці: ТОВ “Видавництво “Наші книги”, 2010. – 616 с.
6. Балух В., Макар Ю. Історія стародавньої Греції. Курс лекцій. / В.Балух, В.Коцур –Чернівці, 2005.
7. Головченко В.І. Нова історія Азії та Африки: колоніальний Схід (кінець ХІХ – друга третина ХХ ст.): [Навч. посіб.] / В.І. Головченко, В.А. Рубель. – К.: Либідь, 2010. – 520 с
8. Джадт Тоні Після війни. Історія Європи від 1945 року. К: Наш формат, 2020
9. Дьячков С. В. История средневекового Востока : Конспект лекций / С. В. Дьячков. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2013. – 420 с.
- 10.Залізник Л.П. Первісна історія України. Навчальний посібник / Л.П. Залізник. – К.: Вища школа, 1999.
11. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч.посіб. /В.М.Литвин, В.І.Гусєв, А.Г.Слюсаренко та ін. - К.: Вища школа, 2002.
- 12.Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до ХХ ст.). Курс лекцій / за ред. В. Ярового. – Київ, 2001.
- 13.Історія первісного суспільства : підручник / В. В. Скирда, Б. А. Шрамко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 172 с.
- 14.Історія первісного суспільства : підручник / В. В. Скирда, Б. А. Шрамко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 172 с.
- 15.Історія стародавнього Сходу. Курс лекцій / під ред. О. Л. Крижанівського. –М., 1996.
- 16.Історія Центрально-Східної Європи. Посібник / за ред. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001.
- 17.Козицький А. М. Новітня історія Азії та Африки / А. М. Козицький. – Л. : Афіша, 2005. – 430 с.
- 18.Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу (кінець ХV – початок ХІХ ст.). Навч. посібник / за ред. З. Баран. Львів, 2015.
- 19.Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 р. – початок ХХІ ст.). Навч. посібник / за ред. М. Швагуляка. Львів, 2011 (2015).
- 20.Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки. 1918–1945 рр. Навч. посібник / за ред. М. Швагуляка. Львів, 2005.
21. Поп Ю.І. Нова історія країн Азії і Африки (ХVІ – початок ХХ ст.): [Підручник] / Ю.І. Поп. – К.: ВЦ Академія, 2012. – 376 с.

22. Сегеда С.П. Антропологія: Навчальний посібник / С.П. Сегеда. – К.: Либідь, 1999.
23. Станко В.Н., Гладких М.І., Сегеда С.П. Історія первісного суспільства / В.Н. Станко, М.І. Гладких, С.П. Сегеда. – К.: Либідь, 1999.

1.4.2 Історія України

1. Бойко О. Д. Історія України. / О. Д. Бойко. – К., 2006. – 676 с.
2. Борисенко В.Й. Курс української історії. З найдавніших часів до кінця ХІХ ст. Навчальний посібник для вузів. / В. Й. Борисенко. – 2-ге видання. К., 1998.
3. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. / В. Голобуцький. – К., 1994. – 538 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації ХІХ – ХХ ст. / Я. Грицак. – К., 1996.
5. Грушевський М.С. Очерк истории украинского народа. - 2 изд.– К.: Либідь, 1991. – 400с.
6. Грушевський М. Історія України-Руси. До початку ХІ віка. – К.: Наукова думка, 1991. – Т.1. – 736 с.
7. Грушевський М. Історія України-Руси: Хмельниччина роки 1654-1657. – К: Державне видавництво України, 1931. – Т.9/2. – 1630 с.
8. Губарев В.К. Історія України: Конспект лекцій для студентів і викладачів. / В. К. Губарев. – Донецьк, 2004.
9. Давня історія України. Том 1. Первісне суспільство / Авт. кол. С.С. Березанська, В.М. Гладилін, М.І. Гладких та ін. - К.: Наукова думка. - 1997.)
10. Давня історія України: У 3-х т. // Первісне суспільство. – К., 1997-2000.
11. Дорошенко Д. Нарис історії України. –Т. 1,2. / Д. Дорошенко. –К., 1991.
12. Історія України / За ред. В. А. Смолія. – К., 2001. – 423 с.
13. Історія України / наукові редактори Ф. Стеблій, Я. Грицак. – Львів, 1996.
14. Історія України / під ред. Ю.Зайцева. –Львів, 1996.
15. Історія України : навчальний посібник / В. І. Танцюра, С. М. Куліш, О. О. Пересада. – Вид. 2-ге, випр. та доп. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. – 536 с.
16. Історія України : навчальний посібник / В. І. Танцюра, С. М. Куліш, О. О. Пересада. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 492 с.
17. Історія України в особах ХІХ – ХХ ст. К., 1995.
18. Історія України. Курс лекцій . Навчальний посібник для студентів вузів. У 2-х книгах. – К., 1991. – Кн. 1. Від найдавніших часів до кінця ХІХ ст.
19. Історія України. Посібник / За редакцією Г. Д. Темка, Л. С. Тупчієнка. – К., 2002.
20. Історія України: Курс лекцій / під ред. Мельник П. Г. – К., “Либідь”, 1991-1992.
21. Історія України: нове бачення: у 2-х т. / під ред. В. А. Смолія. –К.. 1995.
22. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.
23. Історія українського козацтва: Нариси: У 2-х т. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2006. – Т. 1. – 800 с.
24. Котляр М. Ф. Історія України в особах: Давньоруська держава. / М. Ф. Котляр. – К., 1996. – 239 с.
25. Сарбей В. Г. Національне відродження України // Україна крізь віки. / В. Г.Сарбей. – К., 1999.

26. Субтельний О. Україна: історія. / О. Субтельний. – К., 1994.
27. Танцюра В. І. Історія України : навчальний посібник / В. І. Танцюра, С. М. Куліш, О. О. Пересада. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 492 с
28. Україна крізь віки: В 15-ти т. – Т. 3. Баран В.Д. Давні слов'яни – К., 1998. – 376 с.
29. Україна крізь віки: В 15-ти т. – Т. 6. Русина О. В. Україна під татарами і Литвою – К., 1998. – 320 с.
30. Україна крізь віки: у 15 т. – Т. 1. На світанку історії. – К., 1998. – 345 с.
31. Україна крізь віки: У 15-ти т. – Т. 4. Толочко О. П., Толочко П. П. Київська Русь. – К., 1998. – 351 с.
32. Україна крізь віки: У 15-ти т. – Т. 5. Котляр М. Ф. Галицько-Волинська Русь. – К., 1998. – 335 с.
33. Україна крізь віки: У 15-ти т. – Т. 7. Смолій В. А., Степанков В. С. Українська національна революція XVII ст. (1648 – 1676 рр.). – К., 1999. – 352 с.
34. Федоров О. В. Історія України: Навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання. / О. В. Федоров. – Кіровоград, 2003.
35. Час народів. Історія України XIX століття: навч. посібник / О. Аркуша, К. Кондратюк, М. Мудрий, О. Сухий. Львів, 2016.
36. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків. / Д. І. Яворницький. – К., 1990. – Т. 1 – 3.
37. Яковенко Н. М. Нарис з історії України від найдавніших часів до кінця XVIII ст. / Н. М. Яковенко. – К.: Генеза, 1997. – 324 с.

1.4.3 Археологія

1. Археологія України: Курс лекцій: Навч. посібник / Л. Л. Залізняка, О. П. Моця, В. М. Зубар та ін.; за ред. Л. Л. Залізняка. — К.: Либідь, 2005. — 504 с.
2. Винокур І. С., Археологія України: навчальний посібник для студ. іст. фак-тів унтів і пед. ін-тів / І. С. Винокур, Д. Я. Телегін ; ред. Л. Л. Сісіна. - Київ: Вища школа, 1994. - 318 с.
3. Винокур І. С., Телегін Д. Я. Археологія України [Текст] : підручник для студ. іст. спец. вищ. навч. закладів / І. С. Винокур, Д. Я. - 2-ге вид., доп. і перероб. - Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2005. - 480 с
4. Винокур І.С., Телегін Д.Я. Археологія України: Підручник. – Тернопіль, 2004:
5. Гладилін В.М. Про випереджаючу роль розвитку фізичного типу людини в процесі становлення палеолітичного виробництва / В.М. Гладилін // Кам'яна доба України. – 2008. – Вип. 11. – С. 120-121.
6. Горохівський П.І. Археологія: Курс лекцій: Навчальний посібник. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2011. – 380 с.
7. Історія первісного суспільства : підручник / В. В. Скирда, Б. А. Шрамко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 172 с.
8. Чмихов М.О., Черняков І.Т. Хронологія археологічних пам'яток епохи міді-бронзи на території України. – К., 1988.
9. Чмихов М.О., Черняков І.Т., Кравченко. Археологія та стародавня історія України: Курс лекцій. Лекція 2. – К., 1982. – 180 с.
10. Чмихов М.О., Шилів Ю.А., Корнієнко П.Л. Археологічні дослідження курганів. – К., 1989.
11. Шовкопляс І.Г. Основи археології. – К.: Вища школа, 1972. – 221 с.

2 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Вимоги до фахового іспиту відповідають вимогам чинних навчальних програм зі спеціальності 032 – Історія та археологія (освітня програма – Історія, музеєзнавство та експертиза культурно - історичних цінностей).

Час тестування – 2 астрономічні години (120 хвилин).

Вступні випробування проводяться у формі тестування в письмовій формі.

Тестове завдання складається з одного блоку, який містить 25 завдань закритого типу з однією правильною відповіддю.

Тестове питання вважається виконаним правильно, якщо вступник вказав саме правильну відповідь.

Правильність виконання завдань оцінюється відповідно до критеріїв оцінювання знань.

Екзаменатор не зобов'язаний читати розв'язання завдань, що наведені вступником в чернетці.

Результати фахового іспиту оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів для здобуття освітнього ступеня магістр

Особи, які набрали на вступних випробуваннях менше ніж 125 балів, позбавляються права участі в конкурсі за спеціальністю (освітньою програмою).

3 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

1. Результати фахового іспиту оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів і є результатом додавання до 100 балів суми балів, отриманих за виконання кожного завдання тесту:
за правильне розв'язання кожного з тестових завдань вступник одержує по 4 бали (всього 100 балів). За неправильну відповідь на тестове завдання вступник отримує – 0 балів.
2. Оцінка за тест виставляється як сума балів за кожне завдання.
3. Особи, які набрали на вступних випробуваннях менше ніж 125 балів, позбавляються права участі в конкурсі за спеціальністю (освітньою програмою).

Голова фахової атестаційної комісії зі спеціальності 032 – Історія та археологія (освітня програма – Історія, музеєзнавство та експертиза культурно-історичних цінностей)

Ірина СТАДНИК